

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/210/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619205226
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Miková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7619205226.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Mikovej a členiek senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. XXX, zastúpený advokátom JUDr. Jozef Barabás, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Letná 45, proti žalovaným 1/ E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom v G., H. XXX/XX, zastúpený advokátom JUDr. Ladislav Zátorský, advokát, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo nám. č. 5, 2/ I. J., K. B., nar. XX.X.XXXX, bytom L. H. M. L., G. XXX/XX, 3/ J. A., K. B., nar. XX.X.XXXX, bytom L. H. M. L., N. X. XXXX XXXX/XX, 4/ J. O., K. F., nar. X.X.XXXX, bytom L. H. M. L., J. Wolkera 2203/22, 5/ P. K. F., K. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom v N., Q. R. XXXX/XX, 6/ L. F., nar. X.X.XXXX, bytom L. H. M. L., I. J. R. XXXX/XX, 7/ J. B., K. F., nar. X.X.XXXX, bytom L. H. M. L., F. XXXX/XX, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 11C/41/2019-124 zo dňa 17. júna 2020

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku I. a III..

Žalovanému v 1. rade p r i z n á v a proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými I. J., J. A., ako právnymi nástupkyňami pôvodne žalovanej v 2. rade J. B., žiadnej zo sporových strán náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Žalovaným J. O., P. K., L. F., J. B. ako právnym nástupcom po pôvodne žalovanej v 3. rade J. F., oprávneným spoločne a nerozdielne, p r i z n á v a proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1.Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom uvedeným v záhlaví zamietol žalobu (I.), zamietol návrh žalovaného v 1. rade na prerušenie konania (II.) a žalovaným (v čase rozhodnutia súdu žalovaný 1/ E. F., žalovaná 2/ J. B., žalovaná 3/ J. F.), priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu (III.).

2. Súd rozhodoval o žalobe, ktorou žalobca ako podielový spoluvlastník nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, okres S., obec N., kat. úz. N. v rozsahu 1/8 žiadal o určenie, že pôvodne žalovaná v 2. rade J. B. je podielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností v rozsahu 2/8 podielu a pôvodne žalovaná v 3. rade J. F. v podiele 1/4. Žalobca uviedol, že žalovaný v 1. rade nadobudol sporný spoluvlastnícky podiel J. B. X/X a J. F. 1/4 na základe osvedčenia o vydržaní podľa zák. č. 323/92 Zb. spísaného vo forme notárskej zápisnice notárkou JUDr. Gabrielou Lukáčovou pod sp.zn. N 124/19, Nz 11121/2019, NCRIs 11339/2019 z 9.4.2019, vo vzťahu ku ktorému osvedčenie tvrdil nesplnenie podmienok vydržania podielov J. F. a J. B. žalovaným v 1. rade uvádzajúc, že jediným úmyslom žalovaných bola snaha o obídienie predkupného práva ostatných spoluvlastníkov, zapísaných na LV č. XXX, kat. úz. N.. Z výpisu z LV č. XXX kat. úz. N.,

okres Levoča, súd zistil, že žalobcovi patril podiel na tam zapísaných nehnuteľnostiach v rozsahu 1/8, žalovanému v 1. rade, na základe notárskej zápisnice o osvedčení vydržania patril podiel 1/2 a titulom rozhodnutia o dedičstve sp.zn. 1D/13/06 podiel 2/64, ďalšími spoluvlastníkmi boli J. E. v podiele 1/40, P. T. v podiele 1/40, J. F. v podiele 1/20, F. B. v podiele 1/40, J. B. v podiele 2/64, F. U. v podiele 2/64, A. F. v podiele 2/172, P. F. v podiele 2/192, I. F. v podiele 2/192, A. F. v podiele 2/64, J. J. v podiele 2/64 a A. F. v podiele 2/64.

3. Vzal do úvahy vyjadrenia žalobcu, že mal záujem vyporiadať podielové spoluvlastníctvo dotknutých nehnuteľností, lebo niektoré z nich užíval jeho brat s manželkou, a v tejto súvislosti zistil, že podľa zápisu v katastri nehnuteľnosti patrí spoluvlastnícke právo žalovanému v 1. rade v rozsahu 1/2 na základe osvedčenia o vydržaní, aj keď podľa názoru žalobcu žalovaný v 1. rade ani jeho právni predchodcovia nehnuteľností nikdy nemali v držbe. Žalobca uviedol, že časť nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX kat.úz. Torysky užíval jeho brat R. B. s A. B., ktorí za uvedené platili aj daň a mali pozemok aj oplotený. Žalobca preto považoval za nepochybné, že osvedčenie o vydržaní vo vzťahu k podielu na nehnuteľnostiach bolo vydané na základe nepravdivých údajov. Naliehavý právny záujem na podanej žalobe odôvodnil tým, že vydaním osvedčenia o vydržaní došlo k porušeniu zákona a následným zápisom spoluvlastníckeho práva žalovaného v 1. rade k pôvodným podielom J. B. a J. F., k zániku možnosti na uplatnenie predkupného práva k týmto podielom, kedy by ich pôvodné spoluvlastníčky pri prípadnom prevode museli ponúknuť ostatným spoluvlastníkom na predaj.

4. Súd prihliadal na stanovisko žalovaných (v čase konania na súde prvej inštancie 1/ E. F., žalovaná 2/ J. B., žalovaná 3/ J. F.), že ich predkovia v minulosti fungovali ako samostatne hospodáriaci roľníci, právni predchodcovia žalobcu užívali len časť pozemkov (sypanec), že ohradenie pozemkov rodinnými príslušníkmi žalobcu neznamena právnym titul ich nadobudnutia, že právni predchodcovia sporových strán užívali reálne vyčlenené časti pozemkov podľa predchádzajúcej dohody spoluvlastníkov, a že oprávnenosť nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu 1/2 žalovaným v 1. rade titulom vydržania potvrdzuje kúpnopredajná zmluva uzavretá medzi právnym predchodcom žalovaného A. F. a štátom v roku 1953 s dokladom o úhrade kúpnej ceny za pozemky 2.599,83 Kčs v prospech štátu, aj keď sa uvedená skutočnosť neprejavila v pozemkovej knihe. Vzal na zreteľ, že žalované J. B. a J. F. potvrdili, že mali vedomosť o tom, že žalovanému v 1. rade titulom užívania nehnuteľností jeho právnymi predchodcami patrí spoluvlastnícky podiel v rozsahu ako bol zapísaný na základe osvedčenia o vydržaní, pričom ony nemali záujem o opätovné nadobudnutie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, lebo im v skutočnosti vlastnícky nepatria a k zápisu na nich došlo len v súvislosti s reštitučnými konaniami, lebo spoluvlastníci včas neriešili správny zápis do katastra nehnuteľnosti. J. B. a J. F. tiež uviedli, že ani pre prípad vyhovenia žalobe by nemali záujem o prevod nehnuteľností na žalobcu. Súd vzal do úvahy tiež obranu žalovaného v 1. rade o neexistencii právneho záujmu na žalobcom požadovanom rozhodnutí súdu, lebo žalobca nebol žiadnym spôsobom dotknutý na svojich vlastníckych, resp. spoluvlastníckych právach, nebolo ohrozené ani jeho predkupné právo, ktoré mu ostalo zachované vo vzťahu k všetkým spoluvlastníkom, ako sú zapísaní na liste vlastníctva.

5. Z notárskej zápisnice N 124/2019, NZ 11121/2019 NCRIs 11339/2019 zo dňa 9.4.2019 o osvedčení o vydržaní podľa zákona č. 323/92 Zb. o notárskom poriadku súdu vyplynulo, že žalovaný v 1. rade svoj právny nárok na podiely J. B. a J. F. odvodzoval od kúpnej zmluvy uzavretej po 1.1.1953 a od držby a užívania nehnuteľností jeho právnymi predchodcami, neb. A. F. a neb. J. F. K. B., v ktorej dobromyseľnej držbe pokračoval on, ktoré skutočnosti potvrdzovali vyhlásenia dotknutých vlastníkov resp. ich právnych nástupcov J. B. a J. F.. Z výpisu z pozemnoknižnej vložky č. XXX k.ú. Torysky súd zistil, že sporné nehnuteľnosti v nej pôvodne vedené, boli zapísané v časti B „vlastníctvo“ pod bodom 8. A. a A. F. každému po 2/16-inách, pod bodom 12. A. a R. B. každému po 1/8-ine a pod bodom 13. patrili Čsl. štátu v 1/4-tine. Podľa správy Okresného úradu Levoča z 8.11.2013, podiel Čsl. Štátu pôvodne vedený pod B 13- 1/4 k parcele mpč. 306/1 vnútornosť o výmere 5271 m² vedený vo vložke 730 k.ú. N. teraz evidovaný na LV č. XXX bol v roku 1996 na základe Pozemkového úradu V Spišskej Novej Vsi č.j. 735/92-1-DN o vydaní veci podľa zákona č. 229/91 Zb. zapísaný na J. F. K. F. - dcéru pôvodného vlastníka. Následne titulom darovacej zmluvy V 753/05 p.v.z. 42/05 zapísaný na C. F. po ktorom na základe Osvedčenia o dedičstve 9D/50/2010 - Z/1201/10 p.v.z. 58/11 predmetný podiel zdedila terajšia vlastníčka J. F. K. T.. Kúpnopredajnou zmluvou uzavretou medzi Čsl. R. a A. F., Torysky 28 mal súd preukázané, že štát odpredal kupujúcemu nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnej zápisnici číslo XXX k.ú. N. na parc. mpč. 306/a pod B 13 v 1/4-ine, a to obytný dom, hospodárske budovy a dvor vnútornosť za kúpnu cenu 2599,83 Kčs. O zaplatení kúpnej ceny svedčila potvrdenka zo dňa 2.9.1954.

6. Súd prvej inštancie v konaní aplikoval § 134 Občianskeho zákonníka (OZ) o vydržaní, § 63 ods. 1 zákona č. 323/92 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) účinného v čase spisania zápisnice, prednostne sa vysporiadavajúc s existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom rozhodnutí súdu podľa § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku (CSP), v zmysle ktorého určenia, či tu právo je alebo nie je, sa možno žalobou domáhať v prípadoch, ak je na tom naliehavý právny záujem, keď bolo nesporné, že v danom spore sa nejednalo o situáciu, aby takýto právny záujem vyplýval z osobitného predpisu.

7. V odôvodnení uviedol, že právny záujem má byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov, keď podstatou nie je samotná určovacia žaloba, ale to, čoho sa žalobca domáha, z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem teda súvisí s vyriešením otázky, či určovacím petitom možno dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva, či jeho neistoty v právnom vzťahu, a či podaná určovacia žaloba len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Preto sa naliehavý právny záujem skúma predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. V prípade, ak súd dospeje k záveru, že určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu spôsobilým a prípustným prostriedkom ochrany práv, zamietne ju bez toho, aby sa zaoberal vecne meritom sporu. V tomto kontexte súd poukázal na to, že právny záujem žalobca zdôvodňoval predovšetkým ochranou svojho predkupného práva a tvrdeným porušením zákona na strane žalovaných. V prejednávanej veci, keď bolo zrejmé, že žalovaný v 1. rade nadobudol práva k nehnuteľnosti nie titulom zmluvy o prevode práv, ale na základe osvedčenia o vydržaní na základe rozhodujúcich skutočností potvrdených žalovanými v 2. a 3. rade, súd konštatoval, že aj prípadným vyhovením žalobe, by sa právne postavenie žalobcu oproti stavu, ako je v súčasnosti, nezmenilo, keďže sa zmenil iba subjekt, proti ktorému predkupné právo žalobcu pôsobí. Ani vyhovenie žalobe by nemalo za následok zmenu spoluvlastníckeho podielu žalobcu, nedotklo by sa jeho predkupného práva, ktoré ostáva zachované voči žalovanému v 1. rade a ostatným spoluvlastníkom a určenie spoluvlastníckeho práva pôvodným podielovým spoluvlastníčkam nemá automaticky za následok vznik práv a povinností z predkupného práva, keď tieto sa stávajú aktuálnymi až v situácii, ak sa osoby povinné z predkupného práva rozhodli vec scudziť a previesť na inú osobu. Z vyššie uvedených dôvodov konštatoval nepreukázanie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom rozhodnutí súdu a žalobu zamietol. V odôvodnení tiež uviedol, že nevykonal dôkazy výsluchom žalovaného v 2. a 3. rade a svedkov R. B., A. B., starostu obce N., C. N. a súrodencov žalovaného v 1. rade, keď vykonanie dokazovania s ohľadom na právne vyhodnotenie nároku žalobcu, nepovažoval za účelné a hospodárne. Výrok rozhodnutia o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odôvodnil tým, že návrh podal žalovaný v 1. rade z dôvodu mimosúdnych rokovaní, čo však samo o sebe nie je dôvodom pre prerušenie konania, ak toto nenavrhuje všetky sporové strany, čo sa v danom prípade nestalo a prerušenie konania nebolo vo veci účelné. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 CSP, priznajúc plne procesne úspešným žalovaným náhradu trov konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

8. Zamietavý výrok rozsudku a súvisiaci výrok o náhrade trov konania napadol odvolaním žalobca dôvodiac naplnením odvolacích dôvodov vymedzených § 365 ods. 1 písm. b/, h/ CSP, teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Odvolateľ nesúhlasil so záverom súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určovacom petite, a zopakoval, že zápisom vlastníckeho práva žalovaného k sporným podielom na nehnuteľnostiach z titulu vydržania bol porušený zákon, došlo k zmene okruhu pôvodných spoluvlastníkov, keď pôvodné spoluvlastníčky o predmetné nehnuteľnosti nejavili záujem, doslova sa vzdali svojho vlastníckeho práva v prospech žalovaného v 1. rade predtým, ako sa žalobca pokúsil o vyporiadanie spoluvlastníctva s ostatnými spoluvlastníkmi. Žalovaný v 1. rade však už zaujíma úplne iný postoj, má záujem na vyporiadaní spoluvlastníctva k pozemkom zapísaným na LV č. XXX kat úz. N. ich reálnym rozdelením v situácii, keď má na nehnuteľnostiach najvyšší podiel, čo už ale výrazne zasahuje do právneho postavenia žalobcu, ktorý sa dostal do nevýhodného postavenia v pomere k žalovanému v 1. rade vzhľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov, pričom rodinným príslušníkom žalobcu bude

reálnym rozdelením pozemkov znemožnené užívať nehnuteľnosti v doterajšom stave. Fingovaným vydržaním do spoluvlastníckych vzťahov vstúpil cudzí činiteľ, čím došlo k hrubému zásahu do právneho postavenia žalobcu a jeho rodinných príslušníkov. Odvolateľ zastával názor, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení predmetného rozsudku k týmto skutočnostiam nevyjadril, tieto nevyhodnocoval v súlade s právnou úpravou, čím zasiahol do jeho práva na spravodlivý súdny proces.

10. Žalovaný v 1. rade považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne, zohľadňujúce doterajšiu právnu prax a judikatúru, v zmysle ktorej sa súd prioritne venuje posudzovaniu existencie právneho záujmu na určovacej žalobe, a až po kladnom vyriešení tejto otázky môže pristúpiť k vecnému prejednaní predmetu sporu. Žalovaný v 1. rade odkázal na svoje doterajšie podania a stanoviská zdôrazňujúc, že všetci žalovaní v priebehu konania tvrdenia žalobcu označili za nepravdivé, vyjadrili sa tiež k historickým okolnostiam užívania nehnuteľností, nikdy nespochybňovali spoluvlastnícke právo žalobcu, ani jeho predkupné právo, ktoré ostalo zachované v rovnakom rozsahu, ako tomu bolo v čase pred vydaním osvedčenia o vydržaní, nedošlo preto k žiadnej zmene jeho právneho postavenia, keďže žalobcovi svedčí spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach, zapísaných na LV č. XXX kat. úz. N., okres S., v rozsahu 1/8. Zopakoval, že žalobcovi nesvedčí žiadny právny dôvod, pre ktorý by sa mohol domáhať určenia spoluvlastníckeho práva pôvodným spoluvlastníkom, ktorí boli účastní konania o vydaní osvedčenia o vydržaní, pričom pôvodné spoluvlastníčky nepotvrdili, aby mali záujem o prevod podielov na nehnuteľnostiach a bez pochybností uznávali dôvody, pre ktoré k spísaniu notárskej zápisnice o osvedčení vydržania došlo. Zdôraznil, že otázku naliehavého právneho záujmu v spojitosti s predkupným právom zhodne ako súd prvej inštancie vyriešil aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 22.9.2010 sp.zn. 4Cdo/56/2010, na ktoré poukazoval už vo svojich vyjadreniach na súde prvej inštancie.

11. Žalovaná v 2. rade sa k odvolaniu nevyjadrila. Pôvodne žalovaná v 3. rade J. B. navrhovala odvolaním napadnutý rozsudok ako vecne správny, riadne a výstižne odôvodnený potvrdiť a zopakovala svoj názor prednášaný aj pred súdom prvej inštancie, že žalobcom uplatnený nárok nebol vhodným procesným nástrojom ochrany jeho práv, preto súd správne rozhodol, keď neposudzoval meritum veci po zistení absencie naliehavého právneho záujmu. Zotrvávala na tom, že nemá záujem, aby jej bolo určené podielové spoluvlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam a žalobu vnímala ako neodôvodnenú.

12. Žalobca v odvolacej replike tvrdil, že vo vyjadrenia žalovaných k odvolaniu absentujú také skutočnosti, ktoré by reagovali na ním vymedzené odvolacie námietky. Vo vzťahu k rozhodnutiu NS SR 4Cdo/56/2010 uviedol, že toto sa týka odlišnej právnej situácie, opätovne poukázal na záujem žalovaného v 1. rade o reálne rozdelenie pozemkov geometrickým plánom za účelom vytvorenia samostatnej nehnuteľnosti, čím dôjde k znemožneniu užívania nehnuteľností žalobcom, resp. jeho rodinnými príslušníkmi.

13. Žalovaný v 1. rade v odvolacej duplike odkázal na svoje podania konštatujúc, že jeho vyjadrenie k odvolaniu žalobcu je konzistentné s jeho stanoviskom v doterajšom konaní. Svoju obranu považoval za správnu a zákonnú s tým, že v odvolaní žalobca len opakoval skutočnosti prednášané už v priebehu konania pred súdom prvej inštancie. Zastával názor, že rozhodnutie NS SR 4Cdo/56/2010, na ktoré poukazoval vo svojich vyjadreniach na súde prvej inštancie a vo vyjadrení k odvolaniu, je v prejednávanej veci relevantné, zdôrazňujúc, že nebolo tvrdené ani preukázané, aby pôvodné spoluvlastníčky mali záujem svoj podiel predávať predtým, než bol nadobudnutý žalovaným v 1. rade, len v ktorej situácii, by sa mohol žalobca uchádzať o uplatnenie predkupného práva.

14. V priebehu odvolacieho konania došlo k strate právnej subjektivity pôvodne žalovaných v 2. a 3. rade, keď žalovaná v 2. rade J. B. zomrela X.XX.XXXX a žalovaná v 3. rade J. F. zomrela X.X.XXXX. Odvolací súd v zhode s § 63 a nasl. CSP uznesením zo dňa 19.10.2022 č.k. 2Co/210/2020-195 rozhodol o pokračovaní v konaní s ich právnymi nástupcami v súlade s výsledkami dedičského konania, a to I. J. a J. A. ako právnymi nástupcami po žalovanej v 2. rade, a J. O., P. K., L. F. a J. B. ako právnymi nástupcami po žalovanej v 3. rade.

15. Vzhľadom na úmrtie pôvodne žalovaných v 2. a 3. rade v reakcii na zmenu procesnej situácie, žalobca upravil žalobný petit tak, že žiadal o určenie, že nehnuteľnosti, zapísané na LV č. XXX, okres Levoča, kat. úz. N., v podiele 2/8, patria do dedičstva po J. B. a v podiele 1/4 do dedičstva po J. F..

16. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contráριο, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je odvolací súd viazaný podľa § 380 ods. 1 CSP dospejúc k záveru, že odvolanie je nedôvodné. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

17. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 16.03.2023 v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli zverejnené na webovej stránke a úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle § 219 ods. 3 CSP.

18. Žalobcom uplatnené odvolacie dôvody neboli naplnené. Vzhľadom na obsah námietok odvolateľa, odvolací súd bral zreteľ aj na to, že súdne rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 220 ods.2 CSP) je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydávaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu, ako aj v právnom posúdení veci. Súd rozhodujúci o uplatnenom nároku sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho závery musia byť dostatočne vysvetlené. Odvolaním napadnutý rozsudok spĺňa zákonom požadované náležitosti, súd sa v ňom jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné a právne významné. Ním prijaté závery sú logicky odôvodnené s odkazom na relevantnú právnu úpravu a teóriu, odôvodnenie napadnutého rozsudku je obhájiteľné, rozsudok je preskúmateľný a z uvedených hľadísk nebol naplnený dôvod podľa § 365 ods.1 písm. b/, d/ CSP. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku z hľadiska skutkových záverov nezistil, že by skutkové zistenia súdu prvej inštancie nezodpovedali vykonaným dôkazom, alebo že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplývajú alebo v konaní nevyšli najavo. Na správne zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval tiež zodpovedajúcu právnu úpravu, ktorú aj správne interpretoval, preto nebol naplnený ani odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h/ CSP.

19. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v kontexte odvolacích námietok odvolací súd dopĺňa :

20. Podľa § 137 písm. c/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

21. Podľa § 140 OZ, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

22. Podľa § 40a veta prvá OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

23. Podľa § 603 ods.3 OZ, ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj alebo mu ostane predkupné právo zachované.

24. Predkupné právo upravené v § 140 OZ má zabezpečiť tomu, kto je z predkupného práva oprávnený, možnosť nadobudnúť vec za rovnakých podmienok, ako by ju nadobudla tretia osoba. Pre posúdenie toho, či došlo k porušeniu predkupného práva je podstatné porovnanie ceny i ďalších podmienok prevodu podielu s tým, že povinný musí urobiť písomnú ponuku oprávnenému, ktorá musí obsahovať všetky relevantné údaje, týkajúce sa prevodu podielu. V prípade porušenia predkupného práva zákonná úprava dáva možnosť oprávnenému domáhať sa vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode, domáhať sa voči nadobúdateľovi (tretej osobe), aby mu predaný spoluvlastnícky podiel ponúkla na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpila od zaviazanej osoby, alebo ponechať si predkupné právo, ktoré však pôsobí už voči nadobúdateľovi podielu.

25. Žalobca založil svoju žalobu na tvrdeniach, že došlo k zásahu do jeho zákonného predkupného práva spoluvlastníka podľa § 140 OZ, lebo došlo k navýšeniu spoluvlastníckeho podielu žalovaného v 1. rade titulom vydržania, splnenie podmienok ktorého vydržania spochybňoval. Pri posudzovaní opodstatnenosti žaloby o „navrátenie veci do pôvodného stavu“ určením, že spoluvlastnícke právo patrí pôvodným spoluvlastníkom, súd správne v súlade s ustálenou súdnou judikatúrou prednostne vyhodnotil otázku existencie naliehavého právneho záujmu vo väzbe na žalobcom tvrdené rozhodujúce skutočnosti preukazujúce takúto naliehavosť na požadovanom rozhodnutí súdu. Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí II. ÚS 590/2017 konštatoval, že pokiaľ všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu. Súdna prax i právna teória vychádzajú z názoru, že žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak je tento právny záujem dostatočnej intenzity, keď naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok je pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Tento naliehavý právny záujem musí preukazovať žalobca. Naliehavosť právneho záujmu je teda charakterizovaná tým, že žalovaným je popieraná existencia, či neexistencia práva alebo právneho pomeru u žalobcu, teda právny vzťah medzi nimi je sporný, jestvuje ohrozenie tohto právneho vzťahu, ktoré nemožno odstrániť inak, len určovacím výrokom.

26. V prejednávanej veci je nesporné, že žalovaný v 1. rade bol aj pred zápisom osvedčenia o vydržaní spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísaných na LV č. XXX kat.úz. N., keď mu svedčil podiel 1/8 a podiel na nehnuteľnostiach v zhodnom rozsahu 1/8 patril aj žalobcovi. Spoluvlastnícky podiel žalobcu na nehnuteľnostiach sa žiadnym spôsobom nezmenil konaním žalovaných, rozsah práv a povinností vyplývajúcich z práva žalobcu k spoločnej veci (§ 137 ods. 1 OZ) ostal zachovaný, jeho právne postavenie spoluvlastníka vrátane existencie predkupného práva voči ostatným spoluvlastníkom mu ostalo zachované, a nie je neisté, či sporné. Pohnútkou k podaniu žaloby je nespokojnosť žalobcu s tým, že predstavy žalovaného v 1. rade o vyporiadaní spoluvlastníctva sa priečia ekonomickým záujmom žalobcu, ktorý chcel dotknuté nehnuteľnosti využiť v prospech svojej rodiny.

27. V prejednávanej veci, vychádzajúc z tvrdení žalobcu o dôvodoch, ktorými preukazuje opodstatnenosť svojej žaloby, predmetom sporu v skutočnosti nie je odstránenie právnej neistoty žalobcu ako podielového spoluvlastníka, ale napĺňanie jeho predstavy o budúcom nakladaní s majetkom v podielovom spoluvlastníctve, ktoré otázky sa však budú riešiť až v prípade, ak dôjde ku konaniu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Majetkový záujem žalobcu na vyporiadaní spoluvlastníctva spôsobom ním preferovaným, nemožno stotožňovať s existenciou právneho záujmu na rozhodnutí súdu, ktorý je daný len v prípade preukázaného, či zjavne hroziaceho zásahu do právneho postavenia spoluvlastníka. Práva spoluvlastníka k veci vymedzené veľkosťou jeho spoluvlastníckeho podielu, ktorých ochrany sa môže v konaní domáhať, nezahŕňujú právo na konkrétny, spoluvlastníckovi vyhovujúci spôsob vyporiadania spoluvlastníctva. Právne postavenie žalobcu ako spoluvlastníka nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX kat.úz. N. sa žiadnym spôsobom nezmenilo, rozsah práv i povinností z podielového spoluvlastníctva mu ostal zachovaný, jeho právne postavenie nie je neisté ani ohrozené, preto záver súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na ním podanej určovacej žalobe je správny. Nad rámec uvedeného z konania vyplýva, že svojich spoluvlastníckych podielov sa v prospech jedného zo spoluvlastníkov – žalovaného v 1. rade „vzdali“ len tie zo spoluvlastníčok, ktoré mali vedomosť o okolnostiach týkajúcich sa nadobudnutia podielov nehnuteľností a ich užívania právnym predchodcom žalovaného v 1. rade, ktoré skutočnosti boli tiež podložené aj obsahom listinných dôkazov (zmluvy z roku 1953, doklad o úhrade kúpnej ceny). Aj z vyjadrení žalobcu vyplýva, že spoluvlastníci užívali niektoré časti spoločnej nehnuteľnosti vo vyhradenej časti, aj keď ešte reálne nedošlo k vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva. To len potvrdzuje vyjadrenia žalovaného v 1. rade, že rozsah spoluvlastníckych podielov na nehnuteľnostiach a spôsob užívania, mal vyplývať z dohôd právnych predchodcov sporových strán v minulosti, a len odlišná predstava žalobcu o tom, s ktorým subjektom by sa mu jednoduchšie, či finančne výhodnejšie jednalo ako so spoluvlastníkom o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, nezakladá existenciu naliehavého právneho záujmu na rozhodnutí súdu. Aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.9.2010 sp.zn. 4Cdo/56/2009, na ktoré poukazoval žalovaný v 1. rade (nesprávne uvádzal sp.zn. 4Cdo/56/2010) je použiteľné na prejednanú vec, keď najvyšší súd konštatoval, že predkupné právo bez ďalšieho neumožňuje oprávnenej osobe z predkupného práva s úspechom sa domáhať voči povinnej osobe predaja vecí žalobou o splnenie povinností, teda neexistuje vynutiteľné právo žalobcu k predmetu sporu, ktoré by sa spájalo s jeho predkupným právom, ohrozenie ktorého predkupného práva tvrdil. V tomto spore žalobca ani neuvádzal,

a ani nepreukázal, aby práve konaním žalovaných bola zmarená nejaká konkrétna dohoda ostatných spoluvlastníkov o prevode podielov, aby bolo možné, čo i len hypoteticky usudzovať na zásah do jeho predkupného práva. Odlišná predstava žalobcu o budúcom usporiadaní pomerov k nehnuteľnosti, nie je právnym, ale výsostne ekonomickým záujmom žalobcu, ktorý nie je predmetom ochrany práv v konaní o určovacích žalobách. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je založené na správnom vyriešení otázky o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom rozhodnutí súdu, z ktorých dôvodov odvolací súd tento rozsudok v napadnutom rozsahu potvrdil, včítane zákonom zodpovedajúceho výroku o náhrade trov konania.

28. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania vyplýva z § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc zo zodpovednosti sporových strán za výsledok sporu. Odvolateľ bol neúspešnou stranou sporu, preto mu nepatrí právo na náhradu trov konania o odvolaní. Vo vzťahu k právnym nástupcom pôvodne žalovaných v 2. a 3. rade, bolo o náhrade trov rozhodnuté s prihliadnutím k vykonaným procesným úkonom v odvolacom konaní. Pôvodne žalovanej v 2. rade J. B. v odvolacom konaní nevznikli žiadne trovy, preto vo vzťahu k jej právnym nástupcom nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania žiadnej sporovej strane. Plná náhrada trov odvolacieho konania ako procesnej úspešnej sporovej strane proti neúspešnému odvolateľovi – žalobcovi, bola priznaná žalovanému v 1. rade a právnym nástupcom pôvodne žalovanej v 3. rade, aktuálne žalovaným v 4. až 7. rade.

29. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).